

پنج‌شنبه ۷ بهمن ۱۴۰۰
۲۴ جمادی‌الثانی ۱۴۴۳
شماره ۴۸۹۳

خبرآن رضوی

گزارش

نگاه‌متناقض مسئولان و کارشناسان به طرح «آمودریا» از تاجیکستان و «هزار مسجد»

۲ طرح اصلی تأمین آب مشهد؛ سراب یا سیر آب؟

گزارش مسعود حمیدی

اگر چه تأمین آب کلان‌شهر مشهد از حوضه‌های شمالی یعنی یال شمالی هزار مسجد که تا ۴۰ روز آینده وارد فاز اجرایی می‌شود و آمودریای تاجیکستان، که در سطح ملی در حال پیگیری است، مورد تأکید متولیان آب استان است اما کارشناسان این حوزه ضمن نیم‌نگاه به طرح هزار مسجد انتقال آب از آمودریا را فاجعه‌آمیز می‌دانند.

به گزارش خراسان رضوی، طرح‌های تأمین آب از فرا حوضه برای دشت‌های تشنه استان راهبردی بلندمدت است و نمی‌توان به این طرح‌ها به‌عنوان راه‌حل فوری و کلی بحران آب کلان‌شهر مشهد و استان نگاه کرد اما با در نظر گرفتن رشد جمعیت و مهاجرت بیش‌ازپیش به شهرها در استان و خالی‌شدن روستاها از یک سو و پیش‌بینی کسری آب برای مشهد در افق ۱۴۲۰ نمی‌توان صرف‌مدیریت مصرف آب، مسدود کردن چاه‌های غیرمجاز و پروژه‌هایی از این قبیل که از واجبات هستند، کسری مخزن ۱/۲ میلیاردمکعبی منابع زیرزمینی دشت‌های استان را آن هم با پیشروی خشکسالی ها در کشور مدیریت کرد. هر چند وابسته کردن آب و حیات‌آبی کشور به حوضه‌های خارج از کشور ریسک بالایی در منطق هیدروپلیتیکی برای کشور و استان دارد. به‌طور کلی چهار طرح کلان برای تأمین آب مشهد و استان خراسان رضوی طی دو دهه اخیر مطرح‌شده‌است که عبارت‌اند از: طرح انتقال آب از دریای عمان، انتقال آب از خلیج فارس، انتقال آب از یال شمالی هزار مسجد و یک طرح انتقال آب از آمودریا. در گزارش پیشین با عنوان «عمان برای سیستان خلیج فارس برای خراسان» به طرح‌های انتقال آب از خلیج فارس که به‌عنوان طرح جایگزین تأمین آب استان از دریای عمان طرح و مصوب شده‌است پرداختیم. در گزارش پیش‌ر و علاوه بر بررسی آخرین وضعیت دو طرح دیگر تأمین آب مشهد یعنی انتقال آب از هزار مسجد و آمودریا، نظرات کارشناسان حوزه آب استان در خصوص طرح‌های انتقال آب به استان را جویا خواهیم شد.

● طرح انتقال آب هزار مسجد به مشهد

انتقال آب از کوه‌های هزار مسجد یکی دیگر از طرح‌های تأمین آب مشهد است که سابقه آن به حدود دو دهه می‌رسد و در سال ۹۲ مطالعات این طرح انجام شد و در سال ۹۶ دولت مصوباتی برای آن داشت اما به دلیل برخی اختلافات در باره برآورد انجام‌شده به خصوص حجم آب قابل تخصیص، این طرح در سال‌های ۹۸ و ۹۹ مورد بازنگری قرار گرفت. طبق ادعای مدیران آب منطقه‌ای استان حقایع ایران از ارتفاعات هزار مسجد سالیانه ۱۱۰ میلیون مترمکعب است که هر سال نیمی از این حقایع از کشور خارج می‌شود این حجم آب معادل مصارف سالیانه «آب شرب» شهروندان مشهدی است. در سال ۹۷ بنا بود بر اساس هشت ریز پروژه آب از کوه‌های هزار مسجد به مشهد منتقل شود اما به دلیل نبود اعتبارات و برخی مخالفت‌ها این طرح مسکوت ماند. در سال ۹۹ طبق توافقی که بین شرکت آب منطقه‌ای استان، آبفای مشهد با سرمایه‌گذار بخش خصوصی انجام شد بنا شد، سرمایه‌گذار ایجاد تأسیسات تصفیه‌خانه‌های مشهد برای انتقال آب از هزار مسجد به این شهر نیز سرمایه‌گذاری و این طرح را عملیاتی کند. شهرویر امسال بود که مدیرعامل آب منطقه‌ای از اجرای طرح انتقال آب هزار مسجد توسط بخش خصوصی خبر داد که بر مبنای آن، قرار است پساب مشهد به میزان ۳۵ میلیون متر مکعب به مدت ۲۵ سال در اختیار پیمانکار بخش خصوصی قرار گیرد و پیمانکار در قبال آن تصفیه‌خانه برای پساب مشهد ایجاد و بخش اول طرح انتقال آب هزار مسجد و یک طرح دیگر را اجرایی کند. بخش اول این پروژه قرار است از قره‌تیکان به چچهجه و سپس به مشهد اجرایی شود و مازاد آب منطقه را به شهر مشهد بیاورد اما این که چه میزان آب قرار است به مشهد بیاورد بستگی به شرایط آبی و میزان مازاد آب دارد. سهم حقایع کشاورزان منطقه از این سدها ۴/۵ میلیون مترمکعب است و مازاد آن به مشهد منتقل خواهد شد. این طرح قرار است

از سدهای قره‌تیکان و چچهجه به مشهد اجرایی شود که مسیر آن حدود ۱۲۰ کیلومتر است و در چهار ایستگاه پمپاژ به‌وسیله خط لوله آب مشهد منتقل می‌شود اما هنوز عملیات اجرایی طرح شروع نشده است. مدت‌زمان اجرای این طرح سه سال است و پیمانکار قرار است در چارچوب اجرای مفاد قرارداد واگذاری پساب شهر مشهد بخش اول پروژه انتقال آب هزار مسجد به مشهد را با هزینه کردی حدود ۲۳۰۰ میلیارد تومان عملیاتی کند.

● کلنگ عملیات اجرایی هزار مسجد ۴۰ روز دیگر با ۴۵۰۰ میلیارد اعتبار

معاون طرح و توسعه آب منطقه‌ای استان به‌عنوان متولی این طرح در گفت‌وگو با خراسان‌رضوی درباره آخرین وضعیت عملیات اجرایی انتقال آب هزار مسجد به مشهد اظهار می‌کند: قرارداد این طرح با سرمایه‌گذار بخش خصوصی امضا و ابلاغ شده و دوره پیشبرد این طرح نیز انجام شده است. امیدواریم تا ۳۰ یا ۴۰ روز آینده کلنگ عملیات اجرایی طرح به زمین بخورد. حسین علیمیرزایی می‌گوید: عملیات اجرایی این طرح یک خط از سد چچهجه به سد دوستی است، یک خط در غرب مشهد به طول ۶۰ کیلومتر، احداث یک تصفیه‌خانه و خط انتقال از بند گلستان نیز جزو عملیات اجرایی این طرح است که تا ۴۰ روز آینده آغاز خواهد شد که در مجموع ۴۵۰۰ میلیارد تومان اعتبار این عملیات است که توسط بخش خصوصی سرمایه‌گذاری شده‌است.

● از آمودریا تا مشهد

انتقال آب از خارج کشور نیز یکی دیگر از طرح‌های تأمین آب مشهد است، از ابتدای دهه ۹۰ این موضوع توسط مدیران آب منطقه‌ای استان مطرح‌شده‌بود اما همیشه در حد اظهار نظر و طرح ایده مانده بود. یکی از این ایده‌ها انتقال آب از کشورهای افغانستان، ترکمنستان و تاجیکستان است. خبرگزاری رسمی دولت ایران در سال ۹۴ طی گزارشی درباره انتقال آب از تاجیکستان به شرق کشور آورده بود؛ طرح انتقال خط لوله آب در سال ۲۰۰۷ میلادی در سفر رئیس‌جمهور وقت ایران به تاجیکستان در ملاقات با همتای تاجیک اش «امام‌علی رحمان» مطرح شد و اولین سند به امضا رسید. آن زمان از جزئیات این همکاری خبری منتشر نشد. اولین جزئیات این طرح او اواخر ماه می سال ۲۰۱۲ در جلسه دهم کمیسیون دولتی اقتصاد و تجارت تاجیکستان و ایران آشکار شد و سند انتقال آب دریاچه سریز تاجیکستان به خراسان ایران عملاً به جریان افتاد. آن زمان ایران پیشنهاد کرد که در قبال انتقال آب این دریاچه به تاجیکستان نفت، گاز، یاقول پرداخت کند و بر همین اساس، ایران متعهد شد یک لوله آب در مسیر ۶۰۰ کیلومتری از بدخشان تاجیکستان تا خراسان ایران نصب کند. بر اساس آن قرارداد باید تا شروع سال ۲۰۱۳ روزانه یک میلیارد مترمکعب آب آشامیدنی به ایران منتقل می‌شد که این کار هنوز محقق نشده است. تاجیکستان یکی از کشورهای صاحب‌مقام در منابع و ذخایر آب در منطقه و جهان است. این کشور هشت میلیون نفری با ۱۴۲ هزار کیلومتر مربع مساحت، ۶۴ درصد منابع آبی آسیای مرکزی را در اختیار دارد و در جهان نیز از این نظر دارای جایگاه ششم است. دریاچه آب شیرین عمیق جهان موسوم به «آب‌بند سریز» تاجیکستان با ۵۶ کیلومتری مربع مساحت و با ظرفی حدود ۵۰۰ مترخودبه‌تنهایی قادر به تأمین آب شرب و انرژی برق آسیای میانه و خاور میانه است. «اورپوف» یک مقام وزارت نیرو در تاجیکستان نیز گفته‌است که طرح انتقال آب به ایران به ۱۰ سال قبل بازمی‌گردد و این کشور به سال ۲۰۱۱ در حال مذاکره با مسئولان ایرانی درباره انتقال آب بوده‌است.

از ابتدای امسال با تشدید بحران آب استان مجدد زم‌زمه‌های غیر رسمی از مذاکرات برای انتقال آب از تاجیکستان به ایران و تأمین آب مشهد مطرح شد. دی‌ماه امسال خبرگزاری فارس از خبری

مدعی شد مدیرعامل آب منطقه‌ای استان جزئیات طرح انتقال آب از تاجیکستان به مشهد را اعلام کرده‌است. در این خبر آمده‌است محمد علایی در گفت‌وگو با خبرگزاری فارس ضمن اشاره به مسئله واردات آب از کشورهای همسایه اظهار کرد: مذاکرات بسیار خوبی در مسئله واردات آب با اولویت کشورهای شمال شرق کشور در جریان است. مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای خراسان رضوی با تشریح این موضوع که هم‌اکنون مذاکرات با کشور تاجیکستان در جریان است، گفت: طرح‌هایی در مقیاس واردات آب از کشور همسایه مادامی که تایید کلی مقامات در بالاترین سطح رانداشته‌باشد، قابل اجرا نیست. وی ادامه داد: مطالعاتی در زمینه واردات آب از کشورهای شمال شرق کشور انجام و فاصله ما تا نزدیک‌ترین نقطه بهینه هم تعیین شده‌است اما پیگیری این موضوع به هماهنگی کامل بین پنج کشور در بالاترین سطح نیاز دارد. علایی با اشاره به این که منبع آبی که قرار است به ایران انتقال پیدا کند میان پنج کشور مشترک است، گفت: منابع آبی مطالعه مرتبط با حوضه ابریز آمودریاست و باید در گام اول یک موافقت کلی میان کشورها برقرار شود. مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای خراسان رضوی ضمن ابراز امیدواری به روند مذاکرات مسئله واردات آب تأکید کرد: مذاکرات ما در قالب قراردادهای واردات آب از کشورهای شمال شرق کشور، در بازه ۱۰ میلیون مترمکعب تا یک میلیارد مترمکعب برای ورود به کشور است.

هرچند مدیرعامل آب منطقه‌ای حاضر نشد درباره این طرح توضیحاتی ارائه کند اما آن چه مسلم است بعد نشست‌های برگزار شده در حاشیه اجلاس کو بی‌روئسای جمهوری ایران و ترکمنستان و همچنین تاجیکستان که بنا بر اذعان کارشناسان خروجی این نشست‌ها بهیود روابط بین کشورهای آسیای مرکزی به‌خصوص ترکمنستان به‌عنوان دروازه ایران به این منطقه جغرافیایی بدون شک طی هفته‌های آینده جزئیاتی از طرح‌های تأمین آب مشهد از کشورهای حوزه شمال شرق ایران خواهیم شنید.

● طرح انتقال آب آمودریا فاجعه‌است

این کارشناس حوزه آب درباره طرح‌های انتقال آب به مشهد می‌گوید: انتقال آب از تاجیکستان و آمودریا توهین به کارشناسان آب کشور است. این طرح فاجعه‌است و شذنی نیست. آمودریا کانون تنش آبی است چگونه می‌خواهند از این قانون هزاران کیلومتر آ را به کشور منتقل کنند؟ چگونه می‌خواهند از آن محافظت کنند؟ آب مشهد مطرح شد و از سد دوستی برداشت کنیم. چگونه می‌خواهند

مسیر چند هزار کیلومتری آب رهاسازی شده را تأمین کنند تا کسی از این آب استفاده نکند؟ آن را منحرف نکند؟ این طرح شذنی نیست و ما باید برای مدیریت آب از شمال شرق با کشور افغانستان مذاکره کنیم نه این که با طرح‌های عجیب بگویم می‌خواهیم آب را از آمودریا به مشهد بیاوریم.

وی درباره طرح انتقال آب از دریای عمان و خلیج فارس می‌گوید: هزینه اجرایی این طرح‌ها بسیار بالاست و در نتیجه قیمت تمام‌شده آب به بیش از ۳ یورو در هر مترمکعب خواهد رسید. همین الان که صنایع با آب یارانه‌ای قادر به بهینه‌سازی تولید خود نیستند چگونه می‌خواهند با آب ۱۰۰ هزار تومانی این کار را بکنند؟ برای انتقال آب دریای عمان به مشهد به انرژی معادل دو نیروگاه‌توس نیاز است از کجا انجام شود؟ بر این اثرژی تأمین می‌شود؟ بنده مخالف طرح توسعه سواحل مکران نیستم، باید جمعیت میلیونی در این سواحل مستقر کرد اما نهایت عمل انتقال آب شیرین سازی شده نباید بیش از ۲۰۰ کیلومتر باشد زیرا از توجیه اقتصادی خارج می‌شود.

● شاید هزار مسجد

مدیر پژوهشکده محیط خشک دانشگاه آزاد اسلامی مشهد درباره انتقال آب از هزار مسجد به مشهد می‌گوید: به اعتقاد بنده بعد از مدیریت آب، باز چرخانی پساب، توسعه فرهنگ استفاده از آب و بسیاری طرح‌ها که به مدیریت آب موجود مرتبط است می‌توان آب را از یال جنوبی هزار مسجد آن هم به دلیل این که این آب از کشور خارج می‌شود به مشهد انتقال داد اما این انتقال نباید بیش از ۳۰ میلیون مترمکعب در سال آن هم با رعایت پروتکل‌های مرزی و نیاز منطقه انجام شود زیرا این آب در فاصله کمتر از ۲۰۰ کیلومتری مشهد است.

● انتقال آب از خارج کشور هیچ مبنای عقلایی ندارد

طباطبایی، پژوهشگر حوزه آب و عضو سمن ناجیان آب نیز درباره انتقال آب از فرا حوضه به مشهد می‌گوید: در کل انتقال آب از فواصل دور دارای تبعات منفی زیادی است. به‌ویژه انتقال آب از یک حوضه آبریز داخل کشور به حوضه دیگر، به شدت مشکل‌آفرین است. به عنوان مثال مازمانی با افغانستان‌ها معاهداتی درباره آب‌های ورودی به شرق کشور داشته‌ایم که هم‌اکنون این معاهدات زیر پا گذاشته‌شده است. در خصوص ترکمنستان و تاجیکستان و... در سال‌های اخیر هیچ‌گاه روابط حسنه قابل‌انکلیبی برقرار نبوده‌است و برای مثال چه در بحث سواپ گاز و نفت و چه در بحث خرید گاز، چه بحث ترانزیت کالا و ... انکای به این کشورها همواره برای ایران و آن‌ها چالش‌های اقتصادی و امنیتی داشته‌است. در موضوع برداشت از سد دوستی هم‌اکنون با مشکلات درگیر هستیم. پس در مجموع انتقال آب از خارج از کشور، هیچ مبنای عقلانی ندارد.

● ابهام در طرح انتقال آب هزار مسجد

این فعال حوزه آب استان درباره طرح انتقال آب از هزار مسجد به مشهد می‌گوید: درباره انتقال آب هزار مسجد دو واقعیت کتمان‌ناپذیر وجود دارد که متأسفانه مشاور و کارفرما سرمایه‌گذار

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی خراسان رضوی

پروژه، کتمان می‌کنند. اول این که حجم آبی که می‌توان به مشهد منتقل کرد بسیار کم است شاید کمتر از ۵-۶ درصد نیاز آب شرب مشهد. دوم این که قیمت تمام‌شده انتقال این آب بسیار گران‌تر از گزینه‌های جایگزین است. طباطبایی انتقال آب از دریای عمان را نیز غیر کارشناسانه ارزیابی می‌کند و معتقد است که آب در محدوده مشهد به اندازه وجود دارد.

● چه باید کرد؟

وی اولویت‌های حل بحران آب شرب مشهد را این‌گونه تشریح می‌کند: ۱- گرفتن تمام چاه‌های آب شهرداری و انتقال آن‌ها به شرب مشهد ۲- برگشت دادن آب سد کارده به شرب مشهد ۳- تبلیغات شدید برای مدیریت مصرف آب خانگی سرانه مصرف خانگی مشهد را تا ۲۰۰ لیتر در روز بیان می‌کنند. درحقیقت ۵۰ تا ۶۰ لیتر در روز برای حفظ بهداشت کافی است! باقی‌مانده را برای رفاه می‌خواهیم، باید پول رفاه را بدهیم ۴- افزایش قیمت آب تا هزینه تمام‌شده برای مشترکین با مصرف بیش از الگوی تعیین‌شده (مقدار سرانه حداقل نیازهای بهداشتی)

وی ادامه می‌دهد: در مقابل باید فضای سبز با فاضلاب تصفیه‌شده آبیاری شود. کشاورزی را هم باید با فاضلاب تصفیه‌شده انجام داد. این کارشناس باز چرخانی آب گریزی به آمار آب مشهد می‌زند و می‌گوید: در دشت مشهد حدود ۶۵۰ میلیون مترمکعب در سال آب زیرزمینی را می‌توان بدون آسیب‌زدن به سفره برداشت کرد. نیاز فعلی شرب مشهد زیر ۲۵۰ میلیون است. در آینده هم می‌توان حتی تمام ۶۵۰ میلیون را به شرب مشهد اختصاص داد که حداقل ۸۰ تا ۹۰ درصد آن تبدیل به فاضلاب می‌شود که با تصفیه کامل قابل مصرف در کشاورزی، فضای سبز و صنعت خواهد بود. مصرف فاضلاب تصفیه‌شده حتی در شرب امکان‌پذیر است. فقط نیاز به تصفیه بیشتر دارد. همه هزینه این مجموعه اقدامات، حتی به ۲۰ درصد هزینه انتقال آب از دریای عمان یا خلیج فارس نمی‌رسد.

● س‌رای به نام انتقال آب به کلان‌شهر مشهد

ناصر خلقی محقق حوزه آب درباره طرح‌های انتقال آب از فراحوضه به مشهد می‌گوید :سال‌هاست که از اعلام نظر تأمین بخشی از آب شرب کلان‌شهر مشهد از طریق انتقال آب از دریا توسط مقامات وزارت نیرو و مقامات دولتی می‌گذرد. پروژه‌هایی که همواره مخالفان بسیار جدی در عرصه‌های مختلف تخصصی، اقتصاددانان و سمن‌ها داشته‌است. طرح این انتقال تاکنون در چهار پروژه پیشنهاد شده‌است. شایان ذکر است که در عملیاتی ساختن این پروژه‌ها تاکنون راه‌آملی شده‌بودی هم‌زمان همه این راه‌ها خود از مبانی مهم نقدی است که دولت‌ها هنوز تصمیم‌قطعی برای این که کدام طرح اجرایی شود ندارند. این پروژه‌ها شامل شیرین‌سازی و انتقال از دریای عمان، شیرین‌سازی و انتقال از خلیج فارس، انتقال از آمودریای کشور تاجیکستان و انتقال از ارتفاعات هزار مسجد است. انتقال آب از آمودریا: در زبان مردم تاجیکستان به‌رود، دریا گفته می‌شود و درواقع انتقال آب از رود آمو مدنظر است. این رود پرآبرترین رود آسیای میانه محسوب می‌شود. آمودریا در مقطعی به دریای کاسپی می‌ریخته و بعدها مسیر آن تغییر کرده‌است و با پیوستن به سیر دریا (رو جیحون) به دریاچه آرال می‌ریزد. اگر چه هم‌اکنون مسیر اصلی رود به طرف دریاچه آرال است و تمامی آب آن در طول مسیر و با کانال کنی‌هایی که برای کشاورزی صورت می‌گیرد بسیار کم‌آب‌شده‌است. به‌طور کلی در این پروژه سه گزینه برای انتقال در نظر گرفته‌شده‌است. در گزینه اول با تأمین آب در منطقه‌ای به نام رودخانه پنج‌در مرز کشورهای تاجیکستان و افغانستان می‌توان با انتقال ۹۰۰ کیلومتر تا شهر مرزی تایباد در شرق استان خراسان رضوی یک میلیارد مترمکعب آب به ایران وارد کرد. در گزینه دوم انتقال آب به‌وسیله احداث سد ی رودخانه مرغاب در افغانستان حدود ۶۰۰ میلیون

مترمکعب آب به ایران وارد می‌شود. سومین گزینه تأمین و انتقال از طریق کشور ترکمنستان و کانال قره قوم است. البته شایان ذکر است که در تمام گزینه‌ها محل دریافت آب در ایران شهر تایباد است که با ۵۰۰ کیلومتر خط لوله تا تایباد می‌توان یک میلیارد مترمکعب آب آمودریا از طریق کانال قره‌قوم به کشور متصل ساخت. البته اگر ایستگاه پمپاژی روی کانال قره قوم طراحی شود مسیر کانال در قسمتی از مرز تاسرخس که حدود ۶۰ کیلومتر است مسیر بهتری است. شایان ذکر است که شرکتی به نام «شمیم کوثر رضا» که از نمایندگان ادواری مجلس شورای اسلامی است ،تأمین و جذب اعتبارات و توجیه طرح طی جلسات و نیز دعوت از پنج شرکت مهندسی مشاور برای انجام مطالعات را صورت می‌دهند. همان به مرزهای داخلی ایران است این جا یا ما با سبزی از عمان و خلیج فارس وارد می‌کنند به‌طور طبیعی بر این پروژه هم صدق می‌کند. اگر چه مشکلات این طرح حتی از پروژه‌های عمان و خلیج فارس به دلایل زیر بیشتر است: اول این که برخلاف انتقال آب عمان و خلیج فارس که مربوط به مرزهای داخلی ایران است این جا یا ما با ترکمنستان و تاجیکستان یا با تاجیکستان و افغانستان مشکلات هیدروپولیتیکی خواهیم داشت و این عرصه به رغم تمام توافقنامه‌ها و قراردادهای یک عرصه کاملاً شکننده سیاسی است و نمی‌توان میلیارد‌ها یورو را خرج پروژه‌ای کرد که اختیار انتقال آب در دست دولت شما نباشد. افغانستان به‌ویژه ثابت کرده که در بحث حقایع هیرمند تاکنون کشور باثباتی از نظر هیدروپولیتیکی نبوده‌است. دوم این که نمی‌توان مشکلات زیست‌محیطی به وجود آمده برای کشوری چون تاجیکستان را در آینده با ذکر جمله "به خودشان مربوط" اِست‌فراموش کرد و مسئله را تا این حد تقلیل داد.

انتقال آب از ارتفاعات هزار مسجد: یکی دیگر از راه‌های انتقال آب برای تأمین آب شرب شهر مشهد انتقال آب از ارتفاعات شمالی شهر مشهد و هزار مسجد است. شهر مشهد تا حدود ۲۵۰ میلیون مترمکعب آب شرب بخورد از طریق بیش از ۶۰۰ حلقه چاه، سدهای طرق، کارده، راداک و دوستی تأمین می‌کند. هدف از این طرح نهایتاً انتقال آب ۴۰ تا ۵۰ میلیون مترمکعب است. ایرادات بسیار مهمی که به این طرح وارد می‌شود عبارت‌اند از: انتقال بین حوضه‌ای بودن که در نظر مشکلاتی که برای روستاها و محیط زیست هزار مسجد ایجاد می‌کند همواره جای بحث دارد. -نداشتن پیوست و مجوز زیست‌محیطی از طرف سازمان محیط زیست خراسان رضوی -در شرایطی که در بسیاری از روستاهای هزار مسجد مشکلات فراوان در تأمین آب شرب وجود دارد تا چه حد می‌تواند انتقال آب به شهر مشهد توجیه داشته باشد؟ - شرکت آب منطقه‌ای خراسان رضوی و آبفای شهر مشهد تا چه حد در جلوگیری از تلفات آب در سیستم های انتقال آب شهری موفق بوده‌اند؟ آیا خود این در سر جمع میلیون‌ها مترمکعب صرفه جویی محسوب نمی‌شود؟- شرکت آب منطقه‌ای خراسان رضوی تا چه حد در اجرای طرح تعادل بخشی در دشت‌های خراسان رضوی و به‌ویژه مشهد موفق بوده که نیاز به انتقال چنین آبی است؟- تاکنون وزارت نیرو در جلب موافقت مردم بومی منطقه هزار مسجد و کلات نادری و نمایندگان مجلس و شوراهای اسلامی روستاها ناموفق بوده‌است. در این شرایط که مردم بومی رضایتی برای این کار ندارند تصمیم به انتقال آبی چنین گران قیمت دارند؟- موارد ذکر شده همه در شرایطی است که مادر یک تورم دراز مدت و با انحراف معیار قابل توجهی از متوسط بارندگی‌های دراز مدت مواجه نباشیم حال آن که ۱۶ ماه‌است که کشور با کمبود و به منطقه هزار مسجد با کاهش شدید بارندگی‌ها و خشکسالی روبه روست. مشاهدات صحرایی و میدانی نشان می‌دهد که دیگر رودخانه‌هایی مانند چچهجه و باباشمل آب زیادی ندارند. نتیجه گیری: "تنها راه ماندگار برای تأمین آب دشت‌های کشور که با کسری مخازن فراوان روبه رو هستند اجرای دقیق و صرف اعتبارات مکفی برای مطالعات و اجرای پروژه ملی تعادل بخشی است در غیر این صورت ما بر خلاف تمامی موازین آمایش سرزمین و پایداری و تعادل متداوم گام نهاده‌ایم. علاوه بر این که با صرف میلیارد‌ها تومان باعث افزایش میزان در خواست برای مصارف در نواحی مقصد می‌شویم".